

**Рівненський державний
гуманітарний університет Інститут /
Художньо-педагогічний факультет**

**Кафедра образотворчого та декоративно-
прикладного мистецтва**

Назва дисципліни	ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ РЕСТАВРАЦІЇ ЗА ФАХОМ
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3 кредити / 90 годин
Вид підсумкового контролю	залік
Викладач (і)	Крайлюк Любов Валентинівна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, в соцмережі	Facebook Люба Крайлюк
E-mail викладача:	krajluk65@ukr.net
Посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі	
Мова викладання	українська
Консультації	Очні консультації: щосереди з 10-00 до 14-00 згідно на кафедрі згідно з графіком консультацій Онлайн-консультації: щодня з 15.00 до 16-00 у спеціальних чатах та групах Viber

Цілі навчальної дисципліни

Дисципліна «Теорія та історія реставрації за фахом» належить до циклу дисциплін професійної підготовки. Дисципліна «Теорія та історія реставрації за фахом» є вибірковою складовою освітньої програми і сприяє оволодінню програмних результатів навчання:

ПР 1. Вміти аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва.

ПР 2. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.

ПР 3. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.

ПР 4. Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ПР 6. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу.

ПР 7. Володіти методикою проведення наукових досліджень.

ПР 8. Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження.

ПР 11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва.

ПР 17. Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку

Компетентності для формування яких використовується ця навчальна дисципліна, включають загальні:

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК 3. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.)

ЗК 10. Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності.

ЗК 11. Здатність використання інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 12. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

та фахові:

ФК 1. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.

ФК 2. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.

ФК 6. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в освіті та науці.

ФК 7. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно-значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва.

ФК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з образотворчого та декоративного мистецтва, формувати ціннісні орієнтації розвитку творчих здібностей особистості.

ФК 10. Здатність моделювати технологічну концепцію художньо-творчого робочого процесу, обумовлену проектними завданнями з урахуванням законів, правил і прийомів формоутворення та композиції.

ФК 13. Здатність володіти різними художніми техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за видами .

Вивчення дисципліни дозволяє вирішувати складні проблеми у мистецькій педагогічній практиці, у галузі реставрації творів мистецтва, в суспільній діяльності.

Мета – розуміння системи сучасних принципів наукової реставрації через вивчення історичного процесу становлення реставраційної практики та її теоретичного осмислення.

Завдання – оволодіння методологічними принципами наукової реставрації та деякими практичними навичками реставрації пошкоджених мистецьких творів.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Теорія та історія реставрації за фахом» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: «Історія зарубіжного мистецтва», «Технологія і матеріалознавство», «Історія українського мистецтва», «Історія культури», «Політологія».

Самостійна діяльність здобувачів вищої освіти може здійснюватися у теоретичній та практичній площинах. **Спільна (групова) діяльність** здобувачів вищої освіти може реалізовуватися у формі спільної роботи над реальним реставраційним проектом. Пошук такого об'єкта здійснюється здобувачами вищої освіти самостійно.

Самостійна теоретична (наукова) робота апробується на кафедральних, університетських, регіональних, загальноукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях.

Перелік орієнтовних тем для самостійного теоретичного опрацювання (наукова робота):

1. Стан збереженості та проблеми консервації (реставрації) історичних споруд Рівного.
2. Стан збереженості та проблеми консервації (реставрації) історичних споруд Рівненщини.
3. Особливості архітектурного декору, стан його збереженості та проблеми консервації (реставрації) історичної споруди Рівного.
4. Стан збереженості та проблеми консервації (реставрації) окремого артефакту в Україні.
5. Особливості архітектурного декору, стан його збереженості та проблеми консервації (реставрації) історичної споруди Рівненщини.
6. Приклади успішного вирішення проблеми консервації (реставрації) окремого артефакту в Україні.
7. Приклади успішного вирішення проблеми консервації (реставрації) історичних споруд Рівненщини.
8. Професійна діяльність окремих реставраторів Рівненщини.
9. Реставраційна діяльність художників Рівненщини.

Перелік тем

Модуль 1. Історія та теорія реставрації

Змістовий модуль 1. Історія розвитку реставрації у Європі

Тема 1. Виникнення та еволюція реставраційного мистецтва до XIX ст.

Тема 2. Науковий підхід до питань реставрації: XX-XXI ст.

Тема 3. Оптимальні консерваційно-реставраційні втручання та їх припустимі межі. Етичні аспекти.

Змістовий модуль 2. Історія розвитку реставрації в Україні

Тема 4. Виникнення та еволюція реставраційного мистецтва до 20-х рр. XX ст. на території сучасної України

Тема 5. Структура та зміст охорони пам'яток і консерваційно-реставраційної діяльності в Україні : XX-XXI ст.

Модуль 2. Методологія реставраційних робіт

Змістовий модуль 1. Методика архітектурно-будівельних реставраційних робіт

Тема 6. Проблеми організації консерваційно-реставраційної діяльності в контексті охорони пам'яток історії та культури

Змістовий модуль 2. Методика реставраційних робіт в образотворчому та декоративному мистецтві

Тема 7. Методика реставраційних робіт у пластиці (дерево, кераміка, камінь)

Тема 8. Методика реставраційних робіт в живопису

Тема 9. Методика реставраційних робіт в художньому текстилі

Тема 10. Методика реставраційних робіт в металі.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна:

1. Мінжулін О. І. Реставрація творів з металу: Підруч. для студентів вищ. худож. навч. закл. – К.: Спалах, 1998. – с. 232: іл.
2. Оршанський Л. В. Художня обробка матеріалів. Орнаментика і технологія : навч. посіб. Для студентів і педагогів / Л.В. Оршанський, М.С. Курач, Г.Л. Ліщинська-Кравець, М.П. Олексюк; за заг. ред. Л.В. Оршанського – Тернопіль : ТзОВ Терногра. – 312 с.
3. Основи наукових досліджень у реставрації пам'яток архітектури : навч. посіб. для студентів архітектур. та мистец. спец. ВНЗ / Л. Я. Чень ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 125, [3] с. : іл.
4. Основи реставраційних процесів. Передреставраційні дослідження: метод. поради до практ. занять / Л. С. Дзендзелюк, Л. М. Льода; М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Укр. акад. друкарства, Каф. книжк. графіки та дизайну друк. продукції. – Львів: УАД, 2012. – 86 с.

5. Реставраційне матеріалознавство: навч. посібник / В. Волошинець, М. Бевз. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2017. – 128 с.
6. Сланський Б. Техніка живопису та реставрації / Богуслав Сланський; авт. Передм. Та упоряд. І. Дорофієнко. – К. : Мистецтво, 2009. – 304 с., іл.

Додаткова:-----

1. Беляевская О.П. Проблемы сохранения ценных элементов декора из керамики и мозаики на памятниках истории и культуры / Проблемы збереження, консервації, реставрації та експертизи музейних пам'яток: тези доповідей V Міжнародної наук.-практ. конф. 24-27 травня 2005 р., Київ.
2. Дослідження, реставрація та консервація пам'яток культури на папері і пергаменті : Бібліогр. покажч. / уклад.: Л. -Д. Розумна; НАН України. Львів. наук. б-ка ім. В.Стефаника. - Л., 2000. - 106 с.
3. Підготовка пам'яток писемності та друку до реставрації: матеріали, лабораторні дослідження / Л.С. Дзендзелюк, Л.М. Льода ; відп. ред. Л.В. Снісарчук ; НАН України, ЛННБ України ім. В. Стефаника. – Львів, 2012. – 134 с.
4. Проблеми дослідження, збереження та реставрації історичних фортифікацій = Current issues in research, conservation and restoration of historical fortifications : матеріали міжнар. конф. молодих науковців, 2-4 черв. 2011 р. Львів-Тустань / Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т архітектури, Моргедський держ. ун-т (США), Держ. іст.-культ. заповідник "Тустань" ; [редкол.: М. Бевз, Б. Черкес, А. Мандзій]. – Л. : Вид-во Львів. політехніки, 2012. – 170 с. : іл.
5. Синтез мистецтв : навч. посіб. / В.Г. Чернявський, І.О. Кузнецова, Т.В. Кара-Васильєва, З.А. Чегусова. – К. : НАУ, 2012. – 320 с.
6. Станкевич М. Етноестетика. Філософія народного мистецтва. Івано-Франківськ-Київ-Львів: Інститут народознавства НАН України, 2020. – 154с.
7. Станкевич М. Українське художнє дерево XVI-XX ст. [Текст] / М. Є. Станкевич ; НАН України, Інститут народознавства. - Л. : Інститут народознавства НАН України, 2002. – 480 с.: іл.
8. Станкевич М. Українське художнє деревообробництво XVII - XX ст. (Концепція декоративності. Історія. Типологія. Художні особливості). [Текст] : дис... д-ра мистецтвознавства: 17.00.06 / Станкевич Михайло Євстахіївич ; Ін-т народознав. НАН України. – Львів, 1995. - 323 с. + пр.1 – 154с.

9. Тимків Б. Мистецтво України та діаспори: дереворізьба сакральна й ужиткова. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2010. – 312 с., 563 іл.

Посилання на сайти (5-10 джерел)

1. <https://whc.unesco.org/>
2. <https://necu.org.ua/konvencziya-pro-ohoronu-svitovoyi-kulturnoyi-i-prirodnoyi-spadschyny/>
3. <https://ips.ligazakon.net/document/KP011760?an=7>
4. <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1805-14>
5. Генеральна конференція Організації Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури. «Конвенція про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини». Париж, 17-21 листопада 1972 року - <http://www.ENNHO>.
6. https://leksika.com.ua/16991005/legal/konventsia_pro_ohoronu_vsesvitnoyi_kulturnoyi_ta_prirodnoyi_spadschini_1972
7. https://leksika.com.ua/17901220/turizm/pamyatki_vsesvitnoyi_spadschini
8. https://leksika.com.ua/18980110/legal/ohorona_kulturnoyi_spadschini

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет.
для:

- комунікації та опитувань
- виконання домашніх завдань
- виконання завдань самостійної роботи

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК 2	Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми	ПРН 1	Вміти аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні	МН1 МН2 МН3 МН5	МО7 МО8 МО10

			аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва	MН6 MН7	
		ПРН 2	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення	MН1 MН2 MН3 MН6	МО7 МО8 МО10
ЗК 3	Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності.)	ПРН 4	Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	MН1 MН2 MН3 MН5 MН6	МО7 МО8
		ПРН 6	Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу	MН1 MН2 MН3 MН4 MН6 MН7	МО7 МО8 МО10
		ПРН 17	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку	MН1 MН2 MН4 MН7	МО7 МО8
ЗК 10	Здатність застосовувати кращі практики у професійній діяльності	ПРН 1	Вміти аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва	MН1 MН2 MН5 MН6 MН7	МО4 МО7 МО10
		ПРН 2	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і	MН1 MН2 MН3	МО7 МО8 МО10

			формально-стилістичні чинники образотворення	MH6	
		ПРН 4	Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	MH1 MH2 MH3 MH5 MH6 MH7	MO7 MO8 MO10
		ПРН 17	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку	MH1 MH2 MH4 MH7	MO7 MO8
ЗК 11	Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології	ПРН 8	Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження	MH6	MO7 MO8 MO10
ЗК 12	Здатність проведення досліджень на відповідному рівні	ПРН 7	Володіти методикою проведення наукових досліджень	MH1 MH4 MH7	MO7 MO8
		ПРН 8	Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження	MH6 MH7	MO7 MO8
ФК 1	Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.	ПРН 2	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення	MH1 MH2 MH3 MH6	MO7 MO10
		ПРН 4	Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	MH1 MH2 MH3 MH5 MH6 MH7	MO4 MO7 MO8 MO10
		ПРН 17	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до	MH1 MH2 MH4 MH7	MO7 MO8 MO10

			потреб і запитів суспільства та ринку		
ФК 2	Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	ПРН 1	Вміти аналізувати і пояснювати історичні, культурологічні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського образотворчого і декоративного мистецтва	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6 МН7	МО4 МО7 МО10
		ПРН 2	Інтерпретувати та застосовувати семантичні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення	МН1 МН2 МН3 МН6	МО4 МО8 МО7 МО10
		ПРН 4	Вміти трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства.	МН1 МН2 МН3 МН5 МН6 МН7	МО7 МО8 МО10
		ПРН 11	Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва	МН6 МН7	МО7 МО8 МО10
ФК 6	Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій в освіті та науці	ПРН 7	Володіти методикою проведення наукових досліджень	МН1 МН2 МН4 МН7	МО7 МО8
		ПРН 8	Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження	МН6 МН7	МО7 МО8

ФК 7	Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно-значущий продукт образотворчого та/або декоративного мистецтва	ПРН 17	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку	МН1 МН2 МН4 МН7	МО7 МО8 МО10
ФК 9	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями з образотворчого та декоративного мистецтва, формувати ціннісні орієнтації розвитку творчих здібностей особистості	ПРН 6	Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу	МН3 МН6 МН7	МО4 МО7
		ПРН 8	Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження	МН6 МН7	МО7 МО8
ФК 10	Здатність моделювати технологічну концепцію художньо-творчого робочого процесу, обумовлену проектними завданнями з урахуванням законів, правил і прийомів формоутворення та композиції	ПРН 11	Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації, основних принципів розвитку сучасного візуального мистецтва	МН1 МН3 МН2 МН4	МО7 МО8 МО10
		ПРН 17	Планувати професійну діяльність у сфері образотворчого і декоративного мистецтва, реставрації відповідно до потреб і запитів суспільства та ринку	МН1 МН2 МН4	МО7 МО8 МО10
ФК 13	Здатність володіти різними художніми техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах за видами	ПРН 3	Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах	МН1 МН2 МН6	МО7 МО8
		ПРН 8	Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження	МН6 МН7	МО7 МО8

Методи навчання

МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);

МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);

МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);

МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування,

анотування, рецензування, складання реферату);

МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними

засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);

МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

Методи оцінювання результатів навчання

МО1 – екзамени

МО2 – усне або письмове опитування

МО3 – колоквіум

МО4 – тестування;

МО5 – командні проекти

МО6 – реферати, есе

МО7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень

МО8 – презентації та виступи на наукових заходах

МО9 – захист лабораторних і практичних робіт

МО10 – залік

Контрольні заходи:

- залік;

- презентації результатів виконаних завдань та досліджень

- тестування;

13. Засоби діагностики результатів навчання

-стандартизовані тести;

-презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою (залік)
90-100	A	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних	Високий (творчий)	зараховано

			ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності		
82-89	B	добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано
74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, загалом самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, з-поміж яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок	Достатній (конструктивно-варіативний)	зараховано
64-73	D	задовільно	здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, задовільно виправляти помилки, з-поміж яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	зараховано
60-63	E	задовільно	здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні	Середній (репродуктивний)	зараховано
35-59	FX	незадовільно з можливістю	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що	Низький (рецептивно-продуктивний)	не зараховано

		повторно о складання семестров ого контролю	становлять незначну частину навчального матеріалу		
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів	Низький (рецептивно- продуктивний)	не зараховано

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ (за наявності) та оцінка за екзамен.

15. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Модуль 1.							Сума
Поточне тестування та самостійна робота							
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2			40
T1	T2	T3		T4	T5		
5	5	5		5	20		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Модуль 2.	Сума
-----------	------

Практична та самостійна робота (перегляд)								
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T6				T7	T8	T9	T10	60
15				15	15	15		

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізень на заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання і т. ін.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.